

De Bergkat

De **bergkat** is een hele zeldzame kat, waar we eigenlijk maar heel weinig over weten. Deze kattensoort is nog maar een paar keer in het wild gezien!

De bergkat wordt ook wel **andeskat** genoemd, naar het Andesgebied, een lange bergketen in Zuid-Amerika waar hij leeft. De bergkat is bijna net zo groot als onze huiskat maar lijkt groter door zijn dikke vacht en pluizige staart. Zijn lange haren beschermen hem mooi tegen de kou.

De lokale bevolking noemt de bergkat '**huana titi**'. Dit betekent 'kat van de droge plaatsen'. In het gebied waar de bergkat leeft, valt namelijk bijna geen regen.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de bergkat te houden?	3
Wat voor soort dier is de bergkat?	3
Verschillende soorten bergkatten?	4
Basisinformatie over de bergkat	5
Hoe ziet de bergkat eruit?	6
Waar leeft de bergkat?	7
Hoe leeft de bergkat?	8
Waarom gaat het niet goed met de bergkat?	9
Waarom is het erg als de bergkat uitsterft?	11
Wat kun jij doen om de bergkat te helpen?	12
Wat doet Stichting SPOTS?	13
Hoe werkt Stichting SPOTS?	13
Leuke weetjes	14
Alle links	15
Bronvermelding	16

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de bergkat te houden?

Omdat de bergkat zo'n mooi dier is, is het heel erg dat er steeds minder bergkatten zijn op de wereld. Door een spreekbeurt te geven over de bergkat en jouw klas te vertellen waarom de bergkat zo bijzonder is, kun jij de bergkat helpen om te blijven bestaan. Lees hier meer over in het hoofdstuk "Wat kun jij doen om de bergkat te helpen?"

Wat voor soort dier is de bergkat?

De bergkat behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en dus ook de bergkat. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

De bergkat heeft ook een officiële naam. Deze wetenschappelijke naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt als men met elkaar over dit dier spreekt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. De wetenschappelijke naam van de bergkat is **Leopardus jacobita**.

In Nederland kun je de bergkat helaas niet bekijken in de dierentuin. De bergkat is zo zeldzaam en moeilijk te vinden, dat ze nergens in gevangenschap leven.

Verschillende soorten bergkatten?

Je kon al lezen dat alle dieren een **wetenschappelijke** naam hebben. Deze naam van de bergkat is **Leopardus jacobita**. Soms zie je daarachter nog een **derde** naam. Dit is bij de bergkat niet het geval, maar bijvoorbeeld de Siberische tijger wordt *Panthera tigris altaica* genoemd. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan. De bergkat komt in verschillende gebieden voor en die gebieden **verschillen** vaak heel veel van elkaar in **landschap** of **temperatuur**. Er is bijvoorbeeld een groep bergkatten die hoog in de bergen woont, maar ook een groep die in het laagland leeft. Deze twee groepen bergkatten leven dus in hele **andere omstandigheden**. Vaak zien die kattensoorten er in verschillende gebieden daarom net iets **anders** uit omdat ze zich aanpassen aan het gebied waarin ze leven. Het zijn dan verschillende **ondersoorten**. Omdat er vaak veel discussie is om de diverse ondersoorten, benoemen wij deze niet verder in de spreekbeurten. Als je meer over ondersoorten wilt weten, kun je altijd kijken op onze website:

<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/bergkat/>

Pampakat

De bergkat lijkt erg op een andere kat die in hetzelfde gebied voorkomt, de pampakat. De twee kattensoorten jagen ook op dezelfde prooien. Er zijn wel een paar verschillen:

Bergkat	Pampakat
Langere staart met dikke ringen	Kortere staart met smalle ringen
Donkere neus	Lichte, meestal roze, neus
Rondere oren	Meer puntige oren
Geen duidelijke ringen om de poten	Duidelijke ringen om de poten
	

Basisinformatie over de bergkat

Stam:	Chordata (gewervelden)
Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters)
Familie:	Felidae (katachtigen)
Geslacht:	Leopardus
Soort:	jacobita
Lichaamslengte:	Ongeveer 57 - 85 centimeter
Staartlengte:	Ongeveer 41 - 60 centimeter
Gewicht:	Ongeveer 4,5 kg
Levensverwachting:	Onbekend

Hoe ziet de bergkat eruit?

De bergkat is een kleine katachtige, net iets groter dan onze huiskat. De bergkat lijkt een beetje op een kleine sneeuwluipaard, een kat die ook leeft in koude gebieden.

Kleur

De bergkat is zilver tot grijs. Langs de zijkant van het lichaam zitten witte tot geelbruine strepen. Door de vachtkleur is de bergkat goed gecamoufleerd, dat betekent dat hij niet zo opvalt.

Vacht

De vacht ziet er wat ruw en rommelig uit, dat komt omdat de haren langer zijn. Dit is handig tegen de kou.

Staart

De staart van de bergkat is lang en ook hier zijn de haren lang. Er zijn 6 tot 9 donkere ringen te zien.

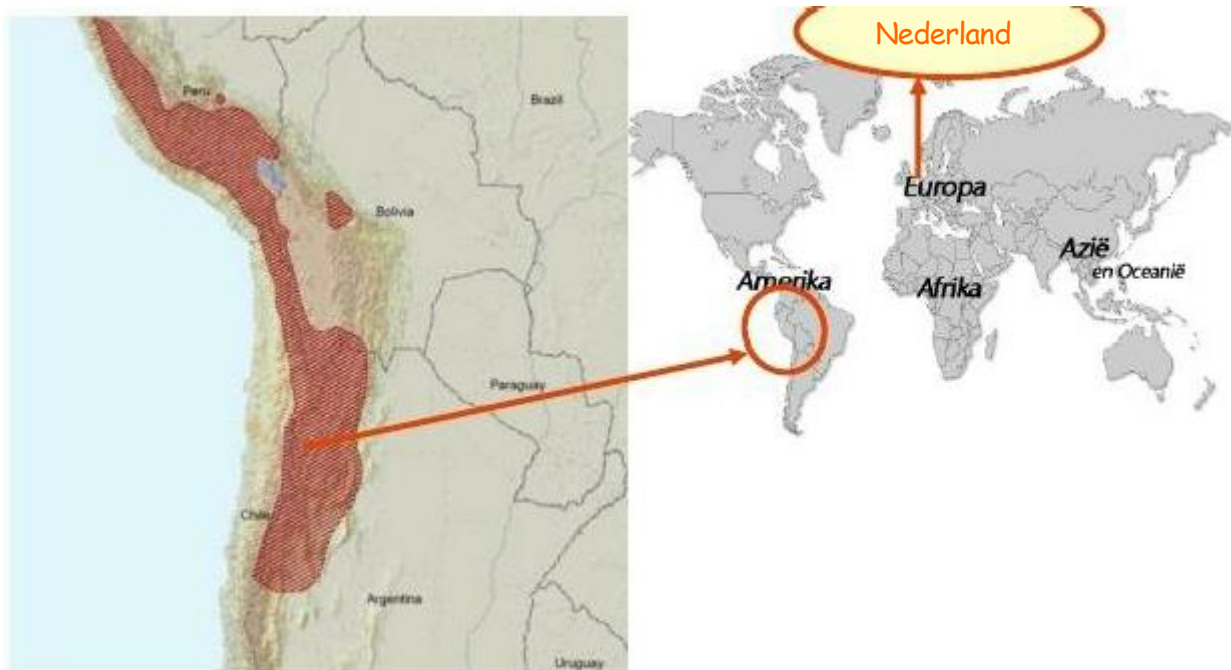
De bergkat heeft een grote, zwarte neus. De lippen zijn donkerder van kleur. Met zijn **snorharen** kan de bergkat ook in het donker de weg vinden.

De meeste kleine katachtigen hebben spleetjes als **pupillen**. Vooral als het heel licht is, kun je dit goed zien. Net als een cheeta heeft de bergkat traanstrepen. Dit zijn zwarte strepen die van de ooghoek naar de mondhoek lopen.

Waar leeft de bergkat?

De bergkat komt alleen voor in **Zuid-Amerika**. In het plaatje kun je aan de rode kleur zien waar ze in Zuid-Amerika voorkomen. De bergkat komt in een uitgestrekt gebied voor, van het Andesgebied (dit is een lange bergketen langs de kust) tot de laaglanden in het zuiden. Landen waar de bergkat leeft zijn Bolivia, Chili, Peru en Argentinië.

Zoals je op het plaatje kan zien aan de rode kleur, is het gebied waar de bergkat leeft erg **uitgestrekt**. Dit betekent dat de bergkat zich goed moet kunnen **aanpassen**. De bergkat moet tegen extreme kou kunnen, maar ook tegen veel zon. Ook valt er in het gebied waar de bergkat leeft weinig regen, er is maar weinig begroeiing en het waait er vaak hard.

Op het plaatje hieronder kun je zien hoe het gebied van de bergkat eruit ziet.

Wist je dat...

De bergkat op een hoogte kan leven tot 5.050 meter?
De hoogste berg van Nederland is daar niks bij... De Vaalserberg in Limburg is maar 322 meter hoog!

Hoe leeft de bergkat?

Er is maar weinig bekend hoe de bergkat echt leeft. Het is moeilijk voor onderzoekers om de bergkat te vinden en te bestuderen omdat het dier in afgelegen gebieden leeft en ook nog eens erg schuw is. De meeste bergkatten leven alleen, dat wordt ook wel **solitair** genoemd. Maar het komt ook voor dat twee katten samen leven.

De bergkat is op verschillende tijden van de dag actief. Dit ligt aan het gebied waar ze voorkomen. In sommige gebieden is de bergkat vooral in de nacht actief, in andere gebieden juist overdag.

Voortplanting

Tijdens de **paartijd** komen het mannetje en vrouwtje bij elkaar, dat is meestal in juli-augustus. De jongen worden dan ongeveer in september tot november geboren.

Onderzoekers hebben pas een paar keer jongen gezien, en ze denken dat er meestal 2 jongen geboren worden. Die jongen worden ook wel **kittens** genoemd. De kittens worden geboren in een hol, dat zeer goed verborgen is. De kittens zijn bij de geboorte nog helemaal **blind**, de ogen gaan na een paar dagen open.

Meer is er eigenlijk nog niet bekend over de voortplanting en het opgroeien van de bergkat. Zoals bij de meeste kattensoorten, leert de moeder de kittens waarschijnlijk jagen. Kittens spelen ook vaak met elkaar. Zo oefenen ze alle vaardigheden die ze nodig hebben om later te kunnen overleven.

De jacht en de prooien van de bergkat

De bergkat is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij alleen vlees eet. De dieren waarop de bergkat jaagt, worden **prooien** genoemd.

Een bergkat jaagt vooral op **knaagdieren**, zoals de bergviscacha (ook wel Cuvierhaasmuis genoemd), de chincilla en de groottoormuis. Maar ze eten ook watervogels en reptielen.

Op het plaatje zie je een bergviscacha, de favoriete prooi van de bergkat!

De bergkat is erg lenig en nieuwsgierig, hij zoekt zijn prooi onder stenen en in rotspleten. Tijdens de jacht houdt de bergkat zijn **staart** in de lucht. De staart helpt de bergkat bij het houden van zijn **balans**, als hij aan het jagen is in de bergen. Ook heeft de bergkat hele goede **oren**, waarmee hij zijn prooi hoort aankomen.

De bergkat heeft waarschijnlijk geen natuurlijke **vijanden**. Alleen de mens jaagt soms op hem voor zijn vacht. Gelukkig is de bergkat goed gecamoufleerd, en valt hij nauwelijks op in het gebied waar hij woont.

Wist je dat...

De **bergviscacha** zo 'n 3 kilogram weegt? De **bergkat** weegt maar ongeveer 4,5 kilogram!

In dit filmpje kun je een bergkat met zijn prooi zien:

<http://www.arkive.org/andean-cat/leopardus-jacobita/video-00.html>

Waarom gaat het niet goed met de bergkat?

Voor de meeste kattensoorten geldt dat er vroeger meer katten waren dan nu. Voor de bergkat weten we dat eigenlijk niet. Waarschijnlijk leven er nu nog zo'n 2500 in het wild. Een paar redenen waarom het niet zo goed gaat met de bergkat:

 Verlies van leefgebied - Doordat er steeds meer mensen zijn, zoekt de mens andere plekken om te leven en geld te verdienen. Dit doen ze bijvoorbeeld door hun vee ergens te laten grazen, bomen te kappen, of in mijnen te werken. Daardoor is er steeds **minder ruimte** voor de natuur. En dus ook minder leefruimte voor de bergkat. Zoals je eerder hebt kunnen lezen, is het **leefgebied** van de bergkat erg **verspreid**. Het is dus lastig voor de bergkat om soortgenoten te vinden.

- **Minder prooidieren** - De aantallen bergviscacha's en chinchilla's, de belangrijkste prooien van de bergkat, nemen af. Dit komt doordat mensen erop jagen, maar ook door verlies van de leefomgeving.
- **Jacht** - De lokale bevolking jaagt wel eens op de bergkat. Dit doen ze omdat ze denken dat de bergkat bovennatuurlijke krachten heeft. Dat zie je op de foto hieronder.

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Hierop is te zien hoe het met bepaalde dier- en plantensoorten gaat. Dat wordt bepaald door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor het behoud van de natuur.

De bergkat staat ook op deze lijst, en heeft de status **'bedreigd'**. Dit betekent dat er een kans is dat hij zal uitsterven als we niks doen.

Waarom is het erg als de bergkat uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**".

Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar 1 onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed. En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

Wat kun jij doen om de bergkat te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de bergkat te **helpen**. Deze katten zijn te bijzonder en te belangrijk om ze zomaar te laten uitsterven. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de bergkat geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de bergkat.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **bergkat-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van bergkatten zien.
- Laat **filmpjes** van bergkatten zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je hebt gedownload.

Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de bergkat** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de bergkat** steunen. Het geld kan je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de bergkat.

Op deze site vind je meer informatie:

<http://www.stichtingspots.nl/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- Maar SPOTS ontwikkelt ook **informatiemateriaal over de katachtigen voor kinderen zoals jij die graag een spreekbeurt willen geven over katachtigen**. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

Op deze site vind je meer informatie: <http://www.stichtingspots.nl/>

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- 🐾 De lokale bevolking de bergkat 'huana titi' noemt? Dit betekent 'kat van de droge plaatsen'. In het gebied waar de bergkat leeft, valt bijna geen regen.
- 🐾 Er bijna geen verschil is tussen het uiterlijk van mannetjes en vrouwtjes?
- 🐾 Er gelukkig organisaties bestaan die de bergkat proberen te helpen? Naast Stichting SPOTS probeert de Andean Cat Alliance (betekent: BergkatAlliantie of Genootschap) de bergkat en zijn leefgebied te behouden.
- 🐾 In de meeste landen waar de bergkat voorkomt het verboden is om op ze te jagen?
- 🐾 In het noorden van Chili en Bolivia de mensen geloven dat een bergkat ongeluk brengt?

Op dit plaatje zie je een bergkat in Bolivia, op 4660 meter hoogte. De foto is genomen door een cameraval. Onderzoekers plaatsen deze camera's op een plek waarvan ze denken dat een bepaald dier daar voorkomt. Als een dier dan langs de camera loopt wordt er een foto genomen. Zo kunnen onderzoekers een heleboel gegevens verzamelen, zoals welke dieren er voorkomen, hoeveel, en waar ze vooral voorkomen enz. Dat is bij de bergkat erg belangrijk want we weten nog helemaal niet zoveel over deze kat.....

Alle Links

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- <http://www.stichtingspots.nl/>
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Bergkat>

Deze links kun je gebruiken voor **mooie plaatjes**:

- <http://www.arkive.org/andean-cat/leopardus-jacobita/>
- http://www.gatoandino.org/en/fotos_proc.asp?ID=24

Deze links kun je gebruiken voor **filmpjes**:

- <http://www.arkive.org/andean-cat/leopardus-jacobita/video-00.html>
- <http://www.youtube.com/watch?v=l-BCTbydZ1Q>

Gebruikte bronnen

- <http://www.stichtingspots.nl/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Andean_mountain_cat
- http://animaldiversity.ummz.umich.edu/accounts/Leopardus_jacobitus/
- <http://www.wildcatconservation.org/wild-cats/south-america/andean-cat/>
- <http://www.arkive.org/andean-cat/leopardus-jacobita/>
- <http://www.arkive.org/pampas-cat/leopardus-colocolo/>
- <http://www.arkive.org/southern-viscacha/lagidium-viscacia/>
- <http://www.wildcatconservation.org/wild-cats/south-america/andean-cat/>
- <http://www.catsg.org/catsgportal/cat-website/catfolk/jacob01.htm>
- <http://wildnet.org/updates/finding-andean-cat>

Stichting SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
Tel: 06-4094 7232
www.stichtingspots.nl
www.knuffelfarms.nl
Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

